

KANCELARIA SENATU

BIURO KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 12 lipca 2016 r.

BKS/DPK-134-32522/16 JK

P9-33/16

Nr: 32522	Data wpływu petycji 31 maja 2016 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 12 lipca 2016 r.

NIEPEŁNOSPRAWNI

TEMAT

**PRZYCHODY BEZ LIMITU DLA OSOBY
POBIERAJĄCEJ RENTĘ SOCJALNĄ**

WNOSZACY PETYCJE: petycja indywidualna

Mariusz Nowak.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą w celu zmiany ustawy o rencie socjalnej poprzez ustalenie dla osób niepełnosprawnych możliwości uzyskiwania przychodów bez limitu powodującego zawieszenie prawa do renty socjalnej.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Autor petycji zabiega, by osoby pobierające rentę socjalną mogły otrzymywać przychody bez limitu zawieszającego prawo do renty socjalnej. W obecnym stanie prawnym prawo do renty socjalnej zawiesza się za miesiąc, w którym osoba niepełnosprawna osiągnęła przychody w łącznej kwocie wyższej niż 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ostatnio ogłoszonego przez Prezesa GUS.

W celu realizacji postulatu petycji autor proponuje uchylenie ust. 6 w art. 10 ustawy o rencie socjalnej. Zmiana ta ma wyeliminować nierówności i dysproporcje w traktowaniu osób otrzymujących renty. ZUS bowiem nie zmniejsza i nie zawiesza, w przypadku osiągnięcia przychodu, m.in. renty inwalidy wojennego i renty rodzinnej po tym inwalidzie oraz renty inwalidy wojskowego i renty rodzinnej po tym inwalidzie.

Obowiązujące przepisy ustawy o rencie socjalnej, w opinii autora petycji, mogą być niezgodne z zasadą zawartą w art. 32 Konstytucji RP, która mówi, że wszyscy są wobec prawa równi i mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne.

Ponadto realizacja postulatu petycji przyczyni się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych aktywnych zawodowo – w Polsce zaledwie 23% osób niepełnosprawnych pracuje, część z nich jest zmuszona pracować w szarej strefie. Zgodnie z wiedzą autora – na Zachodzie aż 70% osób niepełnosprawnych jest aktywnych zawodowo.

STAN PRAWNY:

Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78 poz. 483 ze zm.) stanowi, że Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej (art. 2). W myśl art. 32 wszyscy są wobec prawa równi i mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Osobom niepełnosprawnym władze publiczne udzielają pomocy w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej (art. 69).

Ustawa z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2013 r., poz. 982 ze zm.) określa zasady i tryb przyznawania oraz wypłaty renty socjalnej (art. 1).

Prawo do renty socjalnej przysługuje obywatelom polskim, cudzoziemcom i obywatelom innych państw, jeśli zamieszkują i przebywają na terytorium Polski, posiadają prawo stałego lub czasowego pobytu, kartę z „dostępem do rynku pracy”, mają status rezydenta UE, uchodźcy albo ochrony uzupełniającej (art. 2).

Renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało (art. 4 ust. 1):

- przed ukończeniem 18. roku życia;
- przed ukończeniem 25. roku życia w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej;
- w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Osobie, która spełnia warunki przysługuje (art. 4 ust. 2) renta socjalna:

- stała, jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała;
- okresowa, jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Renta socjalna okresowa przysługuje przez okres wskazany w decyzji jednostki organizacyjnej (ZUS). Ustalenie całkowitej niezdolności do pracy należy do lekarza orzecznika ZUS (art. 5). Renta socjalna wynosi 84% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy określonej w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (FUS) (art. 6). Rentę waloryzuje ZUS na zasadach i w trybie określonym dla emerytur i rent z FUS. Renta socjalna nie przysługuje osobie uprawnionej do emerytury, uposażenia w stanie spoczynku, renty z tytułu niezdolności do pracy, renty inwalidzkiej lub strukturalnej, a także osobie uprawnionej do zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego oraz osobie będącej właścicielem lub posiadaczem nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 5 ha przeliczeniowych (art. 7).

W przypadku zbiegu uprawnień do renty socjalnej z uprawnieniem do renty rodzinnej kwota renty socjalnej ulega takiemu obniżeniu, aby łączna kwota obu świadczeń nie przekraczała 200% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Kwota obniżonej renty socjalnej nie może być niższa niż 10% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy (art. 9). Prawo do renty socjalnej zawiesza się w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, tj. zatrudnienia, służby lub innej pracy zarobkowej albo prowadzenia działalności pozarolniczej. Za przychód uważa się także wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy, kwoty pobranych zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego; świadczenia rehabilitacyjne i wyrównawcze oraz zasiłki i dodatki wyrównawcze. Prawo do renty socjalnej ulega zawieszeniu również w razie osiągnięcia przychodu z najmu, podnajmu,

dzierżawy, poddzierżawy itp. oraz innego przychodu zaliczonego do źródeł przychodów podlegających opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Art. 10 ust. 6 (o uchylenie tego przepisu zabiega autor petycji) stanowi, iż prawo do renty socjalnej zawiesza się za miesiąc, w którym zostały osiągnięte przychody w łącznej kwocie wyższej niż 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego do celów emerytalnych. Pobierający rentę socjalną lub jego przedstawiciel ustawowy są obowiązani powiadomić ZUS w pisemnym oświadczeniu o osiągnięciu przychodu w wysokości powodującej zawieszenie prawa do renty (art. 10 ust. 7). Prezes ZUS ogłasza w Monitorze Polskim, w terminie do 14. dnia roboczego drugiego miesiąca każdego kwartału kalendarzowego, kwotę przychodu, o której mowa w ust. 6 (art. 10 ust. 9).

Postępowanie w sprawie przyznania renty socjalnej wszczyna się na podstawie wniosku osoby ubiegającej się o rentę socjalną lub jej przedstawiciela ustawowego oraz na wniosek innej osoby albo kierownika ośrodka pomocy społecznej, działających za zgodą uprawnionego (art. 11). W przypadku, gdy uprawnienia do renty rodzinnej zostały ustalone przez organ emerytalno-rentowy, organ ten ustala w decyzji wysokość renty socjalnej – wypłaca rentę, odmawia wypłaty lub wstrzymuje wypłatę. Od decyzji w sprawie renty socjalnej wydanej przez ZUS lub przez organ emerytalno-rentowy przysługują środki odwoławcze przewidziane dla decyzji w sprawach emerytur i rent zgodnie z ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych (art. 12). Renta socjalna oraz koszty jej obsługi są finansowane z budżetu państwa. W sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz ustawę o systemie ubezpieczeń społecznych. W postępowaniu w sprawach o rentę socjalną stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) w art. 12 stanowi, iż niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy.

Zawieszanie lub zmniejszanie m.in. renty następuje w razie osiągnięcia przychodów (art. 104) z zatrudnienia (służby), innej pracy zarobkowej, prowadzenia pozarolniczej działalności, pobierania zasiłków (w tym np. świadczenia rehabilitacyjnego).

Osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu.

Komunikat Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 16 maja 2016 r. w sprawie kwoty przychodu odpowiadającej 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za I kwartał 2016 r. ogłoszonego do celów emerytalnych stosowanej przy zawieszeniu renty socjalnej (M. P. poz. 461) w którym podano, że od 1 czerwca 2016 r. do 31 sierpnia 2016 r. kwota ta wynosi 2927,10 zł.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 września 2003 r. w sprawie przyznawania renty socjalnej (Dz. U. Nr 170, poz. 1656), wydane na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy o rencie socjalnej, określa wzór wniosku o przyznanie renty socjalnej, wykaz wymaganych dokumentów oraz tryb postępowania w sprawach o przyznanie renty socjalne. Wzór wniosku o przyznanie renty socjalnej wraz z instrukcją jego wypełnienia stanowi załącznik do rozporządzenia.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.) reguluje sprawy osób niepełnosprawnych – niepełnosprawność definiuje jako trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. została ratyfikowana przez Polskę 6 września 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169). Konwencja w preambule potwierdza m.in. powszechność i niepodzielność wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz zagwarantowanie osobom niepełnosprawnym pełnego korzystania z nich bez dyskryminacji. Podkreśla znaczenie, jakie ma dla nich samodzielność i niezależność, w tym wolność dokonywania wyborów. Aby umożliwić osobom niepełnosprawnym prowadzenie niezależnego życia i pełne uczestnictwo we wszystkich jego aspektach, Konwencja zobowiązuje państwa-strony do podejmowania działań zapewniających – na zasadzie równości z innymi osobami – dostęp do wszystkich urządzeń i usług powszechnie zapewnianych, zarówno w miastach jak i na wsi (art. 9).

Komitet Ministrów Rady Europy 5 kwietnia 2006 r. w zaleceniu Rec(2006)5 dla państw członkowskich w sprawie Planu Działania Rady Europy na rzecz idei promocji praw i pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w społeczeństwie zarekomendował podnoszenie jakości życia osób niepełnosprawnych w Europie w latach 2006–2015. Działania zalecane do realizacji państwom członkowskich dotyczą m.in. usuwania zawartych w systemie świadczeń czynników zniechęcających osoby niepełnosprawne do pracy.

PRACE LEGISLACYJNE:

Brak.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Sejm – interpelacja nr 1863 w sprawie zniesienia limitu zarobków ustalanych przez ZUS dla rencistów niepełnosprawnych kierowana do ministra rodziny, pracy i polityki społecznej (z 17 marca 2016 r.). Autor interpelacji pyta, jak liczna jest grupa aktywnych zawodowo osób niepełnosprawnych, ilu pracujących przekracza przeciętne średnie wynagrodzenie miesięczne skutkujące pomniejszeniem dochodów oraz jakie skutki finansowe wynikałyby ze zniesienia limitów zarobkowych dla rencistów niepełnosprawnych.

Przedstawiciel resortu w odpowiedzi (z 12 kwietnia 2016 r.) informuje, że najświeższe dane statystyczne dotyczące omawianego zagadnienia pochodzą z 2014 r., wówczas 484 tys. aktywnych zawodowo niepełnosprawnych pracowało, a 84 tys. kwalifikowano do grupy bezrobotnych. W związku z tym wskaźnik zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych wynosił 15% (podobnie jak stopa bezrobocia). W przypadku rent socjalnych w 2015 r. około 1,4 tys. osób miało zawieszony prawo do renty socjalnej z powodu uzyskiwania przychodów w wysokości przekraczającej 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

Resort dysponuje jedynie uproszczonymi szacunkami skutków finansowych wynikających ze zniesienia limitów zarobkowych dla rencistów niepełnosprawnych. Szacunkowy roczny koszt zniesienia tych limitów wynosiłby w 2015 r. ok. 12 mln zł w przypadku rent socjalnych (ok. 74 mln zł w przypadku rent z tytułu niezdolności do pracy). W 2016 r. płaca minimalna kształtuje się na poziomie 1 850 zł – osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy lub renty socjalne mogą łączyć pobieranie świadczenia z uzyskiwaniem dodatkowych dochodów w wysokości do 2 846,90 zł (*od 1 czerwca jest to 2 927,10 zł*). Dopiero przekroczenie tej kwoty powoduje zmniejszenie wysokości świadczenia rentowego lub jego zawieszenie. W związku z tym, obecnie resort nie przewiduje zmian mających na celu zniesienie limitu przychodów niepowodujących zawieszenia prawa do świadczeń rentowych lub zmniejszenie ich wysokości.

Sejm – interpelacja nr 2511 w sprawie podwyższenia lub całkowitego zniesienia limitu zarobków dla rencistów socjalnych kierowana do ministra rodziny, pracy i polityki społecznej (z 12 kwietnia 2016 r.). Ministerstwo w odpowiedzi (z 11 maja 2016 r.) stwierdza, że postulat podwyższenia lub całkowitego zniesienia limitu zarobków dla rencistów socjalnych – biorąc pod uwagę cel renty socjalnej – nie znajduje uzasadnienia. Bowiem renta socjalna jest świadczeniem obowiązkowym, ciągłym i zabezpieczającym. Jej celem jest kompensowanie braku możliwości nabycia uprawnień do świadczeń z systemu ubezpieczenia społecznego, choć jest świadczeniem wypłacanym z systemu zabezpieczenia społecznego,

w całości finansowanym z budżetu państwa. „Zawieszenie prawa do renty socjalnej trwa jedynie przez okres osiągania tych przychodów. W razie zaprzestania uzyskiwania przychodów prawo do renty socjalnej podlega przywróceniu. Osoba, której stan zdrowia pozwala na uzyskiwanie wyższych dochodów z tytułu pracy, może więc podjąć pracę bez obawy, że w przyszłości nie będzie mogła powrócić do świadczenia (jeśli oczywiście orzeczenie o niezdolności do pracy zachowa swoją ważność)”.

Sejm – petycja (Nr BKSP-145-52/16) w sprawie zmiany ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej poprzez uchylenie możliwości zawieszenia prawa do renty socjalnej w przypadku osiągnięcia innych przychodów w łącznej kwocie wyższej niż 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia została złożona 21 stycznia 2016 r. przez Mariusza Nowaka – autora tożsamej petycji złożonej do Senatu. Petycję skierowano 2 lutego 2016 r. do Komisji do Spraw Petycji, 5 maja 2016 r. przedłużono termin jej rozpatrzenia.

Biuro Analiz Sejmowych 18 marca 2016 r. przygotowało opinię prawną autorstwa Ireny Galińskiej-Raczy, w której stwierdza się, że „zasadniczą wadą zgłoszonej nowelizacji jest okoliczność, że uchylenie wskazanej w petycji jednostki redakcyjnej (ust. 6 w art. 10) będzie miało odwrotny skutek niż ten zakładany przez składającego petycję. (...) Jeżeli osoba uprawniona do renty socjalnej uzyskuje przychody w kwocie niższej niż limit określony w art. 10 ust. 6, nie następuje zawieszenie prawa do renty. Bez tego limitu renta będzie podlegać zawieszeniu bez względu na wysokość osiąganego przychodu, co oznacza, że skreślenie ust. 6 w art. 10 ustawy spowoduje nie tylko pogorszenie w zakresie możliwości „zarobkowania”, do której odnosi się petycja, ale wręcz je uniemożliwi (...) Zaproponowana zmiana spowoduje, że renta socjalna będzie ulegać zawieszeniu z tytułu osiągania przychodów określonych w art. 10 ust. 1–5a bez względu na ich wysokość, co stoi w oczywistej sprzeczności z intencjami wyrażonymi w petycji”.

VI kadencja Sejmu rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 627) przewidywał wypłacanie rent z tytułu niezdolności do pracy oraz rent socjalnych w pełnej wysokości, bez względu na wysokość przychodów z pracy zarobkowej. W uzasadnieniu do projektu ustawy resort pracy argumentował: „Renta socjalna jest dla wielu osób jedynym źródłem dochodu, a w przypadku osób zamieszkujących wspólnie z rodziną jest postrzegana jako wkład osoby niepełnosprawnej w budżet domowy. Własna renta daje tym osobom poczucie godności, a do pewnego stopnia także niezależności. Z powyższych względów renta socjalna jest świadczeniem skierowanym do osób całkowicie niezdolnych do pracy. (...) Zdarza się, że pomimo posiadania orzeczenia o niezdolności do pracy osoby młode, pobierające rentę

socjalną, chcą pracować. Obecna sytuacja na rynku pracy często stwarza im taką możliwość. Jednocześnie osoby takie ze względu na groźbę zawieszenia prawa do renty socjalnej nie podejmują zatrudnienia lub podejmują zatrudnienie w szarej strefie. Zmiana zasad wypłaty renty socjalnej mogłaby dać tym osobom szansę jednoczesnego uzyskiwania dochodu z pracy i renty, które to środki mogłyby w większym stopniu być przeznaczone na rehabilitację bądź dalszą naukę osoby niepełnosprawnej”.

Sejm uchwalił ustawę 17 października 2008 r., jednak zawetował ją Prezydent RP. W uzasadnieniu do weta stwierdził: „Jaki jest cel utrzymywania systemu rent z tytułu niezdolności do pracy, jeżeli rencista może pracować i osiągać z tego tytułu wynagrodzenie, które może znacznie przekraczać wysokość renty i w rezultacie stanowić główne źródło jego utrzymania. Renta z założenia jest świadczeniem kompensującym utratę lub ograniczenie zdolności zarobkowania i dochód z pracy powinien mieć charakter uzupełniający. W moim przekonaniu zniesienie instytucji zmniejszania albo zawieszania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy pozbawia rentę tego charakteru. Z drugiej strony zachodzi obawa, że nowe rozwiązania spowodują, iż podjęcie przez rencistę pracy może stanowić podstawę do dokonywania weryfikacji orzeczeń o stopniu niezdolności do pracy, skutkujących w konsekwencji pozbawieniem uprawnień rentowych”.

Podczas głosowania w Sejmie nad odrzuceniem weta 19 grudnia 2008 r. ustawa nie uzyskała wymaganej większości – nie weszła więc w życie.

Wyrok Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z 11 września 2013 r. (sygn. akt VI U 428/13): Dla ustalenia „osiągniętych przychodów” nie jest istotny miesiąc wykonywania pracy, a data, w której przychód został przekazany do dyspozycji podatnika.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 24 listopada 2008 r. (sygn. akt III AUa 488/08): Rozliczenie renty socjalnej z uwagi na uzyskany przychód następuje w skali miesiąca (w którym został osiągnięty), a nie w skali roku, czy kwartału.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 8 grudnia 2005 r. (sygn. akt III AUa 1686/04): Renta socjalna nie jest świadczeniem z systemu ubezpieczeń społecznych, jednakże ubezpieczony jako osoba uprawniona do renty socjalnej i prowadząca działalność gospodarczą podlega ubezpieczeniu społecznemu, stąd prawo do renty socjalnej podlega zawieszeniu.

INFORMACJE DODATKOWE:

Niepełnosprawność jest pojęciem szerszym niż niezdolność do pracy – nie każda osoba niepełnosprawna jest osobą całkowicie niezdolną do pracy. Tylko całkowita niezdolność do pracy jest podstawą przyznania prawa do renty socjalnej. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy

(art. 4 i 5 ustawy o rencie socjalnej w związku z art. 12 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS). Mimo uzyskania orzeczenia o całkowitej niezdolności do pracy osoba niepełnosprawna ma prawo pracować.

Informacja MRPiPS: od 1 stycznia 2012 r. renta socjalna ulega zawieszeniu w przypadku, gdy osoba uprawniona osiągnęła przychód w łącznej kwocie wyższej niż **70%** przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ostatnio ogłoszonego przez Prezesa GUS dla celów emerytalnych. **Do 31 grudnia 2011 r.** renta socjalna ulegała zawieszeniu w przypadku, gdy osoba uprawniona osiągnęła przychód w łącznej kwocie wyższej niż **30%** przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

Dane ZUS: renta socjalna ma charakter świadczenia zabezpieczającego, kompensuje brak możliwości nabycia uprawnień do świadczeń z systemu ubezpieczenia społecznego ze względu na to, że całkowita niezdolność do pracy powstała przed wejściem na rynek pracy.

Młode osoby niepełnosprawne całkowicie niezdolne do pracy (w wieku do 29 lat) stanowią najliczniejszą grupę wśród pobierających rentę socjalną.

W 2014 r. rentę socjalną pobierało około 270 tys. osób, łączna kwota pomocy finansowej z budżetu państwa wyniosła około 2 267,30 mln zł – wysokość renty socjalnej od marca do grudnia 2014 r. wynosiła 709,34 zł. Obserwuje się coroczny wzrost liczby osób pobierających rentę socjalną.

Do końca września 2003 r. renta socjalna była przyznawana i wypłacana przez ośrodki pomocy społecznej. Od 1 października 2003 r. organem realizującym tę rentę stał się ZUS – od wejścia w życie ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej. W szczególnych wypadkach renta socjalna jest wypłacana przez inne organy emerytalno-rentowe, jak np. Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Renta socjalna od 1 marca 2016 r. wynosi 741,35 zł brutto, podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych, od tej renty potrąca się składkę na ubezpieczenie zdrowotne. Organ egzekucyjny może dokonywać zajęcia z renty socjalnej na poczet egzekucji należności pieniężnych wraz z odsetkami i kosztami egzekucyjnymi z tytułu niezapłacenia w terminie należności – art. 79 ustawy – Postępowanie egzekucyjne w administracji.

Ponadto, osoby pobierające rentę socjalną mają prawo ubiegać się o przyznawane bez kryterium dochodowego zasiłki pielęgnacyjne (na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych), o dodatki mieszkaniowe (ustawa o dodatkach mieszkaniowych) oraz dodatki energetyczne (ustawa – Prawo energetyczne). W uzasadnionych przypadkach rencista socjalny może ubiegać się o specjalny zasiłek celowy z pomocy społecznej, który nie podlega zwrotowi (obowiązuje kryterium dochodowe).

Osobom pobierającym rentę socjalną przysługuje tzw. ulga rodzinna lub prorodzinna na podstawie art. 27f ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (odliczenie od podatku dochodowego). Zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy pod pojęciem „dziecka” należy rozumieć również – bez względu na wiek – osobę, która otrzymuje rentę socjalną.

Uprzywilejowanie wyrównawcze (lub dyskryminacja pozytywna) jest to uprzywilejowanie prawne, które w świetle norm konstytucyjnych i orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego jest dopuszczalne. Oznacza odmienne traktowanie podmiotów podobnych do siebie w celu wyeliminowania rzeczywistych nierówności rozumianych nie jako posiadanie różnych praw i różnych obowiązków, ale jako dysponowanie nierównymi zasobami do korzystania z tych samych praw i obowiązków. Zasady polskiej polityki społecznej oparte są na równości wobec prawa. Wyrazem tego są postanowienia zawarte w Konstytucji RP i dokumentach międzynarodowych. Z tych względów państwo stosuje uprzywilejowanie wyrównawcze w postaci zachęt ekonomicznych dla pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne, dodatkowe świadczenia dla niepełnosprawnych dzieci i ich opiekunów, w systemie podatkowym ulgi od dochodów osobistych itp. Mimo to nadal występują przypadki dyskryminacji w traktowaniu osób niepełnosprawnych.

OPRACOWAŁA

Jolanta Krynicka

DYREKTOR

Anna Pomianowska-Bak